

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5(3)

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, may.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHGA QARATILGAN HAYOTIY TASHABBUSLAR	12
Muxiddin Kalonov	
O'ZBEKISTONDA NAQDSIZ TO'LOVLAR ULUSHINING OSHISHI VA PUL MASSASI NAZORATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	28
Pardayev G'ayrat Jabbor o'g'li	
BUXGALTERIYA HISOBINING PAYDO BO'LISHI VA RIVOJLANISHI HISOB SIYOSATINING SHAKLLANISHIDA ASOS SIFATIDA	34
Abduvaxidov Farxod Tuychiyevich	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TASHKILOTLARIDA ICHKI SIFAT NAZORATI STANDARTLARINI RISKKA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	41
Bobonarova Kamola	
SANOAT KORXONALARINING INVESTITSION-INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	47
Azizova Habiba Arslonovna	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA RAQAMLI DAVLAT XIZMATLARINI KO'RSATISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	56
Yusupova Dilbar Mirabidovna	
KARBOHOVYIE KREDITVYI V AGROPHOM SEKTOPE KAK INSTRUMENT RAZVITIYA ZELENOY EKONOMIKI UZBEKISTANA	61
Abdullaeva Zaynab Ruslanovna	
BUXORO ZINDONI VA BOLO HOVUZ ANSAMBLI MISOLIDA TARIXIY OBIDALARNING BARQAROR TURISTIK SIG'IMI TAHLILI	66
Shodiyeva Moxichehra Shokir qizi, Qilichov Muhiddin Husniddin o'g'li	
SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI	73
Ravshanjon Azimovich	
O'ZBEKISTONDA UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA BUXORO VILOYATI TAHLILI	80
Davidxodjayev Oybek Obidovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION KREDITLASHLASHNING AMALDAGI HOLATI VA ISTIQBOLLARI	85
Abdurashidova Mohidil Qodir qizi, Karimova A.	
IQTISODIYOTNI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA DXSH ASOSIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI BAHOLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	91
Toxirov Jaxongir Maxmudjon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA UY-JOY QURILISHI VA IPOTEKA KREDITLASHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	96
Turopova Nigora Xolmurod qizi, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi	
ESG INTEGRATION AND GREEN FINANCIAL ANALYSIS: A NEW METHODOLOGICAL APPROACH TO CORPORATE FINANCIAL SUSTAINABILITY	100
Erkin Temirovich Shodiev	
THE CURRENT STATE OF DIGITALIZATION OF TOURISM IN UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ITS DEVELOPMENT	105
Bekmurodov Bakhtiyor Farkhodovich	
TA'LIM MUASSASALARINI MOLIVALASHTIRISHDA OPTIMALLASHTIRISH ZARURATI VA YO'NALISHLARI	113
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	

AHOLI ISTE'MOL MADANIYATI VA MILLIY IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	118
Rustamov Sheraz Oblokulovich	
ISHLAB CHIQARISH OMILLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: KOBБ-DOUGLAS MODEL	
ASOSIDA EKONOMETRIK TAHLIL	123
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
BARQAROR SHAHARSOZLIK RIVOJLANISHIGA ERISHISHDA QATTIQ CHIQINDILARNI KOMPLEKS	
BOSHQARISH	129
Firas Halawani, Feruza Insavaliyeva	
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РЕАЛИЗАЦИИ НА НАЦИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ КЛЮЧЕВЫХ	
МЕЖДУНАРОДНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СОГЛАШЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ С ТРАНСГРАНИЧНЫМ	
ЗАГРЯЗНЕНИЕМ, В УЗБЕКИСТАНЕ И СОСЕДНИХ СТРАНАХ.....	139
Шафикова Луиза, Ойбек Камилов	
ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА УЗБЕКИСТАНА: ОЦЕНКА ТЕКУЩЕГО УРОВНЯ И ПОТЕНЦИАЛА	
РОСТА	150
Омонтурдиева Диёра	
YER VA SUV RESURLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARISHDA DRONLARDAN	
FOYDALANISH.....	155
Matkarimov Mansur	
YASHIL INVESTITSIIYALAR BOZORI MEKANIZMINING DASTAKLARI	161
Ziyodullayeva Gulasal Akmal qizi	
СТРАТЕГИЯ ПРИВЛЕЧЕНИЯ И УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА ПОСРЕДСТВОМ HR-БРЕНДИНГА:	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРАКТИКА РЕАЛИЗАЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	167
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
KAMBAG'ALLIKNI MONETAR VA KO'P O'LCHOVLI BAHOLASH METODOLOGIYASI ASOSIDA	
IQTISODIY O'SISH STRATEGIYALARINI KONSEPTUAL TAKOMILLASHTIRISH	173
Sotiboldiyev Asadbek Hasan o'g'li	
QURILISH SANOATIDA RESURS TEJAMKOR ISHLAB CHIQARISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING	
USTUVOR YO'NALISHLARI.....	179
Utbasarov Doniyorjon Baxtiyorovich	
KICHIK BIZNESDA XIZMATLAR SOHASINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA	
RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI.....	188
Raximov Zafar Komilovich, Mamatazimov Jaloliddin Sherzod o'g'li	
MANAGING DIGITAL TRANSFORMATION IN PRIMARY HEALTHCARE: A SYSTEMATIC	
LITERATURE REVIEW	192
Ashurova Sitora Xusnitdin qizi	
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПРАВОВЫЕ ПРОБЕЛЫ В УПРАВЛЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫМ	
ЗАГРЯЗНЕНИЕМ ВОД В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	197
Тиллахуджаев Аббосхон, Дилфуза Шакирова, Мухамедалиева Сайёра, Ойбек Камилов	
JAHON ME'MORIY MEROSIDAN TURIZMDA FOYDALANISH: DOLZARB MUAMMOLAR,	
ZAMONAVIY YECHIMLAR VA ISTIQBOLLI TAKLIFLAR.....	208
Qilichov Muhiddin Husniddin o'g'li	
IMPROVING SALES PROMOTION STRATEGIES FOR UZBEK EXPORTERS IN DEVELOPING	
FOREIGN MARKETS.....	217
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Rustamova Madina Baxrom qizi	
ENVIRONMENTAL DEGRADATION AND CARBON EMISSION: INTERCONNECTED LINKS WITH	
ECONOMIC GROWTH IN POST-SOVIET.....	222
Rajabova Malika Nuriddin qizi	
NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISHGA OID ILMIY QARASHLAR	
VA YONDASHUVLAR	230
Qosimova Gulyar Axmatovna	

ТРАНСГРАНИЧНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН.....	236
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	239
Усманова Зумрад Исламовна	
KIMYO SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI	242
Muxammadiyeva Munira Zaynabuddinovna	
QISHLOQ UY-JOY QURILISHIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEKANIZMLARINING AHAMIYATI	248
Xannarov Komiljon Karimovich	
TIBBIYOT MUASSASALARI FAOLIYATINI MUVOFIQLASHTIRISH VA VAZIFALAR TAQSIMOTI TAMOIYILLARI	253
Saidov Suhrob Shodmonovich	
HUDUDIIY IQTISODIY INTEGRATSIYA RIVOJLANISHINING XORIJIY TAJRIBASI VA MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI UCHUN AHAMIYATI.....	257
Akbarova Kamola Akmaljonovna	
MOLIYAVIY TAHLIL AXBOROT BAZASINING KORXONA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIRI	263
Karimov Eminjon Gapardjonovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY MEKANIZMLARI	270
Shermatov Axror Abdixakimovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA ENERGIYA SAQLASH TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	275
Ergash Bobobekov	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARIDA ISLOM MOLIYASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	281
Yo'ldoshev Jamshid Nu'monovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	285
Qurbonova Rahima Jamshedovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI ISH O'RINLARINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	290
Ibroximova Nafosat Abdusattor qizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	297
Raximov Zikrullo Soyibjon o'g'li	
RAQAMLI MUHITDA REKREATSION XIZMATLAR MARKETINGINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	302
Usmanova Zumrad Islamovna	
WAYS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS	306
Iskhakova Sarvar Ayubovna, Amriyeva Shahzoda Shukhratovna	
BARQAROR TURIZMGA ERISHISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	312
Baxtiyorov Javlon Fazliddin o'g'li	
MEVA MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY TIZIMI	316
Yusufova Laylo G'ayrat qizi	

AHOLISI ZICH JOYLASHGAN HUDUDLARDA QISHLOQ JOYLARINING BARQAROR RIVOJLANISHI: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR.....	325
Yusufjonov Jahongir Ilxomjon o'g'li	
СТРАТЕГИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ В ФИЛОСОФИИ СТОИЦИЗМА И СОВРЕМЕННОЙ ТЕОРИИ СТРАТЕГИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВЗГЛЯДОВ МАРКА АВРЕЛИЯ И КОНЦЕПЦИИ СТРАТЕГИРОВАНИЯ ВЛАДИМИРА Л. КВИНТА.....	329
Норкулов Суннатбек Алишерович	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	335
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
MAMLAKATIMIZDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA QULAY BIZNES MUHITINING TA'SIRI.....	341
Vahidova Gulhayyo Arzi qizi	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BANK KREDITLARI BILAN TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	347
Raxmanova Ilmira Rustamovna	
SAVDO KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MA'LUMOTLAR TAHLILI VA MAQSADLI MARKETINGDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	354
Toxirov Javlon Raximovich	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARNI TARKIBIY QISMLARI BO'YICHA BAHOLASHNING MUHIM OMILLARI.....	361
Arslonov U. U.	
RESURLAR TA'MINOTI TIZIMINING TASHKILIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI.....	367
Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	
JAHON SAVDO TASHKILOTI TAMOYILLARI ASOSIDA SOLIQ SIYOSATINI MUVOFIQLASHTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	373
Saitqulov Suxrob Shavkatovich	
TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARNING KREDIT QOBILIYATINI BAHOLASH UCHUN SKORING MODELIDA SUN'IY INTELEKTNÍ JORIY ETISHNING AHAMIYATI.....	380
Komiljon Karimov	
OLIY TA'LIM VA AMALIYOT TIZIMLARI INTEGRATSIYASI ASOSIDA KADRLAR TAYYORLASH MENEJMENTINI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI.....	386
Karimova Xurshida Raximovna	
QO'RIQLASH DEPARTAMENTIDA SOLIQ YUKLAMASINING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI VA UNI ICHKI MOLIYAVIY NAZORAT HAMDA AUDIT NUQTAYI NAZARDAN TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	390
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА И ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	396
Ли Марина Рудольфовна	
O'ZBEKISTONDA YER RESURLARINING AGRAR IQTISODIYOTGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	402
Xoshimova Sevara Baxromovna	
FARMATSEVTIKA IMPORT KOMPANIYALARIDA REKLAMA SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH: "SHINING IMPEX" AJ MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	410
Alimxodjayeva Nargiza Elshodovna, Nurullayev Ilyosbek Xojiabdulla o'g'li	
HUDUDIY IQTISODIY O'SISHNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	417
Turayev Baxtiyor Ergashevich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI VA SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	421
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi	

QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDİYALARINING MOLIYAVIY NATIJALARGA TA'SIR KANALLARI VA ULARNI HISOBDA AKS ETTIRISH MASALALARI	427
Davronbek Matyakubovich Matkarimov, Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
O'ZGARUVCHILAR O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNI REGRESSIYA MODELLARI ORQALI AMALIY TAHLILI	432
Sakiyeva Ozoda Batirovna, Xushvaqtova Dilfuza Ramazon qizi	
INSON KAPITALIGA YO'NALTIRILGAN INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	437
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KRIPTO-AKTIVLAR AYLANMASINI RIVOJLANTIRISH HAMDA BOZOR MUNOSABATLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	444
Khakimov Bekzod Ilhomjonovich	
O'ZBEKISTONDA MADANIYAT VA SAN'AT TA'LIMI MUASSASALARINI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	453
Atabayeva Yulduz Baxtiyar qizi	
ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ КАК ФАКТОР ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ В УЗБЕКИСТАНЕ	457
Ким Елена Радионовна	
O'ZBEKISTONDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI BOSHQARUV SAMARADORLIGI: HOLAT, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	464
Abdurasulova Zarina Sayfiddin qizi	
STRATEGIC MARKETING CAPABILITIES AND ENTERPRISE COMPETITIVENESS IN DIGITAL PLATFORM ECOSYSTEMS: A CONCEPTUAL SMPC MODEL FOR EMERGING MARKETS	471
Bakhtiyor Ruziev Eshmuminovich	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	477
Усманова Зумрад Исламовна	
UGLEROD CHIQINDILARINI KAMAYTIRISHDA YASHIL INVESTITSİYALAR AHAMIYATINING NAZARIY ASOSLARI.....	480
Jumaniyozov Feruzbek Dilshod o'g'li, Niyozmetov Doniyor Rejabbayevich, Majidov Jamoladdin Komoliddinovich	
MEHMONXONA XO'JALIGI SUBEKTARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	485
Gulomqodirova Ma'muraxon Saydumarxon qizi	
QISHLOQ MANZILGOHLARINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING MOHIYATI VA NAZARIY JIHATLARI	492
Xusanova Sevara Shavkat qizi	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATION-INVESTITION BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	499
Raxmatillo Mirolimovich Egamov	
MOLIYAVIY HISOBOTNING KOMPILYATSIYASI BO'YICHA TOPSHIRIQLARNI BAJARISH TARTIBI.....	503
A.Z.Avlokulov	
ERKIN IQTISODIY ZONALARNING MOHIYATI, TASNIFLASH MEZONLARI VA SHAKLLARI	507
Ibragimov Aziz Turayevich	
IJTIMOY OMILLAR ASOSIDA BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING AFZALLIKLARI.....	514
Isroilov Xurshidbek Rustambek o'g'li	
AVTOTRANSPORT XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALAR FAOLIYATI HAMDA ULARDA SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	521
Raximov Azamat Hamroqulovich	

KO'P QAVATLI UY-JOY OBYEKTлари LOYIHASINI AMALGA OSHIRISHDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	525
Xikmatov Xakimxon Xamzaevich, Xalilov Nimatillo, Fattoyev Orzujon Xudoyqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	530
Djumaniyazova Shaxnoza G'afurdjanovna	
MINTAQA SHAHARLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISH DARAJASI TAHLILI.....	535
Ne'matov Ne'matulla Erkinboyevich	
СТРАТЕГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ В ЭПОХУ ЦИФРОВИЗАЦИИ: КАК СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ ФОРМИРУЮТ ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	539
Убайдуллоева Сабрина Кодыровна	
NAVOIY VILOYATIDA MEHNAT RESURLARIDAN FOYDALANISH HOLATINING IQTISODIY TAHLILI.....	545
O'roqov Mamurali Odil o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH VOSITASI SIFATIDA.....	551
Ramazonov Zafar Ulug'bekovich	
O'ZBEKISTON VILOYATLARIDA TURISTIK XIZMATLAR EKSPORTINING BARQAROR DIVERSIFIKATSIYASI: HUDUDIY KONSENTRATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI.....	555
Sayfullayeva Madina Sirojiddinovna	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI KREDITLASH MODELLARI VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	565
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
JAHON IQTISODIYOTI GLOBALLASHUVINING HARAKATLANTIRUVCHI OMILLARI, BELGILARI VA SHAKLLARI.....	575
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
DAVLAT MOLIVAVIY BOSHQARUVIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: SUN'IY INTELLEKT VA BLOKCHEYN TEKNOLOGIYALARINING QO'LLANILISHI.....	579
Tilabov Nasrulla Tashmurotovich, Kustanbaeva Jansaya Marat qizi	
JAHON AMALIYOTIDA YASHIL XIZMATLAR KONSEPSIYASINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI, YO'NALISHLARI VA LOKALLASHAYOTGAN INSTITUTSIONAL ASOSLARI.....	584
Y.M. Xalikov	
MILLIY IQTISODIYOTDA SAMARALI RAQOBAT.....	591
Karimova Iroda Abdusattarovna	
MEHMONXONALARDA SUV VA ENERGIYA RESURLARINI BARQAROR BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY JIHATLARI.....	598
Abbosova Sabina Hasan qizi	
KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	604
Mirzayev Ozod Furkatovich	
PAXTA SANOATINI CHUQUR QAYTA ISHLASH ASOSIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH.....	611
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
РАЗВИТИЕ УРБАНИЗАЦИИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ.....	615
Салимова Юлдуз Исаковна	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	624
Aminova Naima Umar qizi	
STRATEGIC HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES.....	628
Sultonboyeva Munira Bahodirovna, Sultanova Kamila Muktorali Kizi	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING AHAMIYATI.....	636
Mullabayev Murod Farxodjonovich	
THE ROLE OF THE UZBEK LANGUAGE IN THE DIGITAL AGE.....	641
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA BOSHQARUV USULLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	646
Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li	
RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH SHAROITIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	651
Kosbatirov Anvar Nurgaliyevich	
YASHIL LOYIHALARNI MOLIALASHTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARINING ROLI VA ISTIQBOLLARI	657
Yakubova Samira Sabitdjanovna	
O'ZBEKISTONDA BANK AUDITI VA INVESTITSION FAOLLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	660
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich, Muhammadjonova Iroda Bahodir qizi	
CORPORATE GOVERNANCE QUALITY, FOREIGN DIRECT INVESTMENT, AND ECONOMIC GROWTH: A PANEL ECONOMETRIC ANALYSIS OF CENTRAL ASIAN COUNTRIES (2003–2024)	664
Yusufjon Po'latov	
AGRAR MAHSULOTLARNI QAYTA ISHLASH SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	
Sheraliyev Axror Sodiqovich, Ne'matov Javohir Zoxidjon o'g'li	
GANDBOL BILAN SHUG'ULLANUVCHI CHIZIQ O'YINCHISINI O'YIN JARAYONIDAGI TEXNIK-TAKTIK TAYYORGARLIGINI MAXSUS MASHQLAR ORQALI OSHIRISH SAMARADORLIGI.....	677
R.O. Obloberdiyeva	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI TO'LOV QOBILİYATI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINING IQTISODIY MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	683
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING TO'LOV QOBILİYATLARINI OSHIRISH MEXANIZMLARI VA UNING NAZARIY JIHATLARI	689
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich, Ishbekova Lobar Yunusxonovna	
QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARI.....	694
Kenjayev Toshbolta Aminovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MILLIY TO'LOV INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH.....	702
Ismailova Nasiba Komildjanovna	
КЭРРИ-ТРЕЙД В ЭПОХУ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ ШОКОВ: УРОКИ БЛИЖНЕВОСТОЧНОГО КОНФЛИКТА	708
Сулейманов Ильнур Радикович	
O'ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RESIRKULYATSION AKVAKULTURA TIZIMLARINING (RAS) STRATEGIK AHAMIYATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI	715
Nazokat G'ulomova	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	719
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALOQA XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA METODOLOGIK ASOSLARI	724
Xazratov Abror Panjiyevich	
AUDITORLIK DALILLARI VA ULARNI HUIJATLASHTIRISH JARAYONINING MUHIM JIHATLARI.....	730
G'aniev Z.U.	
ПОВЫШЕНИЕ ПОРОГА ПЕРЕХОДА НА НДС КАК НАЛОГОВЫЙ ИНСТРУМЕНТ СТИМУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ	736
Буранова Лола Вахобовна	
Садиков Искандар Гайратович	

IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	744
Turgunbayev Utkir Begimovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDITNING IQTISODIY MOHIYATI, MAQSADI VA INSTITUTIONAL O'RNI	749
Saitmuratov Saitmurot Masharip o'g'li	
KELAJAK STRATEGIYASI INNOVATSION HR-SIYOSATLAR VA YOSH KADRLAR BILAN ISHLASHNING KONSEPTUAL MODELI	755
Abiyev Jahongir Ne'matovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDIT O'TKAZISH JARAYONINING USLUBIY TAHLILI	761
Saitmuratov Saitmurot Masharip o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	767
Ashurov Furkatjon Shuxratovich	
ОПЫТ ВЕДУЩИХ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН В НАЛОГООБЛОЖЕНИИ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ.....	771
Курбанов Рустам Раджапович	
FOND BOZORI ORQALI XUSUSIYLASHTIRISH: POLSHA TAJRIBASI, O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	775
Chinqulov Qahramon Ravshanovich	
SAMARQAND QISHLOQLARIDA "OILAVIY MEHMON UYLARI" (GUEST HOUSES) VA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI: ISHCHI KUCHI VA KAPITAL NAZARIY TAHLILI.....	781
Ozoda Pardayeva	
YASHIL INNOVATSIYALARNING O'ZBEKISTONDAGI IQTISODIY ROLI	787
Mamatsoliyev Muhammadjon	
SUV TANQISLIGI SHAROITIDA SOHANI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISH (XORIJ TAJRIBASI).....	793
Akbarova Shaxnoza Yakub qizi	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA ASALARICHILIK TARMOG'INI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	797
Farmanov Jonibek Ziyadullayevich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA NEFT-GAZ SANOATI KORXONALARIDA AXBOROT ALMASHINUVINI TAKOMILLASHTIRISH "Muborak gazni qayta ishlash zavodi MCHJ misolida"	802
Abdullayev Munis	
TIJORAT BANKLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI KREDITLASHNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING MILLIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI AHAMIYATI	809
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI (AKT) INFRATUZILMASIDA AKTIVLARNI BOSHQARISHDA ISO/IEC 55000 STANDARTINI QO'LLASH	816
Suleymanov Farrux Raximjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI KREDITLASHNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	822
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna	
Abduraxmonov Faridun Firo'z o'g'li	
BANKLARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI XALQARO USULLAR VA MEZONLAR ASOSIDA BAHOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	827
G'aybulloyev Suxrob Odil o'g'li	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARINING AKTIVLARINI BOSHQARISH BILAN BOG'LIQ AMALIY VA USLUBIY MUAMMOLAR	834
Baxriddinov Sharofiddin	
XIZMAT KO'RSATISH TIZIMINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MARKETING STRATEGIYALARINING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	842
Otajanov Umid Abdullayevich	
Isakova Naima Ikromjonovna	
РАЗВИТИЕ РЫНКА ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ И АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ESG-ФИНАНСИРОВАНИЯ	848
И. Р. Бердикулова	
INSURTECH PLATFORMALARI ASOSIDA SUG'URTA XIZMATLARINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH VA MOLIVAVIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'LLARI	852
Xakimzoda Naftuna Yusuf qizi	
ИННОВАЦИОННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ В ЗАРУБЕЖНОЙ ПРАКТИКЕ: БЛОКЧЕЙН, ФИНТЕХ И ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ	857
Ражаббаева Махфуза Султанбой кизи	
Абдуллаев Анвар Фарходович	
OILAVIY KORXONALAR FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA BANKLARNING O'RNI	861
Fayziyev X.	
Toshtemirov M.	
MAHSULOT TANNARXINI KALKULYATSIYA QILISHNING ZAMONAVIY USULLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI	866
Almardanov Muxamadi Ibragimovich	
Bolibekov Baxtiyor Achilovich	
Safarov Javohir Ismoilovich	
MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMIDA MAVJUD MUAMMOLAR VA CHEKLOVLAR	872
Begalov Sherzod Maxsutaliyevich	
TA'LIM JARAYONIDA TEXNOLOGIK YONDASHUVNING ZARURIYATI	876
A'zamova Saxovat	
O'ZBEKISTONDA "QISHLOQ XO'JALIGI-4.0" KONSEPSIYASINI JORIY ETISH YO'LLARI, MUAMMOLARI VA STRATEGIK ISTIQBOLLARI	879
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
GLOBAL COMPETITIVE POSITIONING OF UZBEKISTAN'S TOURISM SECTOR: A DISTANCE-TO-FRONTIER DIAGNOSIS ACROSS THIRTEEN DEVELOPMENT PILLARS	886
B. Sobirov	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIVAVIY RESURLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	893
Tangriyeva Farida Abdulkarimovna	
МОЛИЯ ТИЗИМИДА ДАВЛАТ МОЛИЯВИЙ НАЗОРАТИНИНГ МЕТОДОЛОГИК МУАММОЛАРИ	897
Ҳакимов Нодир Назарович	
MOLIYA TIZIMIDA DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATINING METODOLOGIK MUAMMOLARI	902
Hakimov Nodir Nazarovich	
FISKAL VA MONETAR SIYOSATNING INFLYATSIYA VA DAVLAT QARZIGA TA'SIR MEKANIZMLARI	907
Narkuziyev Anvar Rustamovich	
KREDIT GAROVI MAQSADIDA KO'CHAR MULKARNI UCH YONDASHUV ASOSIDA BAHOLASHNING METODIK XUSUSIYATLARI VA ULARNI QO'LLASH SAMARADORLIGI	912
Xo'jamqulov Jasur Jo'ra o'g'li	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARI MOLIYAVIY HISOBOTLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P MEZONLI INTEGRAL INDIKATOR TIZIMI (BALLI BAHOLASH USULI).....	920
Lutfullayev Sardorbek Utkur o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING GLOBAL IQTISODIY ALOQALARI, XALQARO MEHNAT TAQSIMOTI VA YIRIK DAVLATLAR BILAN IQTISODIY MUNOSABATLARI.....	928
Toshboboyev Shuxrat Haitkulovich	
KICHIK SANOAT ZONALARI NEGIZIDA QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUVCHI KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISH.....	936
Nurboboyev Alisher Mirzohid o'g'li	

KICHIK SANOAT ZONALARI NEGIZIDA QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUARUVCHI KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISH

Nurboboyev Alisher Mirzohid o'g'li
Qarshi shahar Tibbiyot birlashmasi
Markazlashgan moliya-buxgalteriya
bo'limi hisob-kitob hisobchisi

Annotatsiya. Kichik sanoat zonalari (KSZ) negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning nazariy hamda amaliy jihatlarini tadqiq etilgan. Kichik sanoat zonalarining infratuzilmaviy imkoniyatlari, moliyaviy va soliq imtiyozlaridan foydalanish, xomashyo bazasini samarali o'zlashtirish hamda logistika zanjirlarini shakllantirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, qurilish materiallari ishlab chiqarish sohasidagi mavjud muammolar aniqlanib, ularni bartaraf etish, kichik biznes subyektlari faoliyati samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish salohiyatini kengaytirishga qaratilgan ilmiy asoslangan taklif hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kichik sanoat zonalari, qurilish materiallari sanoati, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, infratuzilma, kooperatsiya, investitsiya, logistika, ishlab chiqarish samaradorligi.

Аннотация. Исследованы теоретические и практические аспекты развития субъектов малого бизнеса и частного предпринимательства, осуществляющих производство строительных материалов на базе малых промышленных зон (МПЗ). Проанализированы инфраструктурные возможности малых промышленных зон, использование финансовых и налоговых льгот, эффективное освоение сырьевой базы, а также формирование логистических цепочек. Выявлены существующие проблемы в сфере производства строительных материалов и разработаны научно обоснованные предложения и практические рекомендации, направленные на их устранение, повышение эффективности деятельности субъектов малого бизнеса и расширение производственного потенциала.

Ключевые слова: малые промышленные зоны, промышленность строительных материалов, малый бизнес, частное предпринимательство, инфраструктура, кооперация, инвестиции, логистика, эффективность производства.

Abstract. The theoretical and practical aspects of developing small businesses and private enterprises engaged in the production of construction materials within small industrial zones (SIZs) are examined. The infrastructural capacity of small industrial zones, the use of financial and tax incentives, the efficient utilization of the raw material base, and the formation of logistics chains are analyzed. Existing challenges in the construction materials industry are identified, and scientifically grounded proposals and practical recommendations are developed to address these challenges, improve the efficiency of small business entities, and expand their production capacity.

Keywords: small industrial zones, construction materials industry, small business, private entrepreneurship, infrastructure, cooperation, investment, logistics, production efficiency.

KIRISH

Bugungi kunda O'zbekistonda amalga oshirilayotgan tub iqtisodiy islohotlar, bozor mexanizmlarini jadal joriy etish va iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish jarayonlari sanoat tarmoqlarining barqaror o'sishini ta'minlashni talab etmoqda. Xususan, mamlakatimizda shaharsozlik ko'lamining kengayishi, zamonaviy turar joy massivlari, yirik infratuzilma va ijtimoiy soha obyektlarining barpo etilishi qurilish materiallari sanoatiga bo'lgan ehtiyojni keskin oshirdi. Ushbu strategik ahamiyatga ega tarmoqning uzluksiz va samarali faoliyat yuritishida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining o'rni beqiyosdir.

Jahon tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, qurilish materiallari sanoati ko'p jihatdan hududiy xomashyo bazasiga tayanishi hamda logistika xarajatlarning yuqoriligi sababli markazlashmagan, ya'ni joylarda kichik va o'rta korxonalar tarmog'i orqali rivojlanishga moyil bo'ladi. Respublika hududlarida kichik biznes subyektlarining egiluvchanligi, iste'mol bozoriga tezda moslasha olishi va mahalliy resurslarni iqtisodiy aylanmaga kiritishdagi faolligi tarmoqning diversifikatsiyasini ta'minlovchi asosiy omilga aylandi. Shu bois, so'nggi yillarda mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularga qulay shart-sharoitlar yaratish bo'yicha davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari belgilab berildi.

Prezidentimiz va hukumatimiz tomonidan qabul qilingan qator farmon hamda qarorlar, jumladan, hududlarda zamonaviy kichik sanoat zonalar (KSZ) va maxsus sanoat zonalar tarmoqlarini kengaytirish bo'yicha amalga oshirilayotgan amaliy chora-tadbirlar tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochdi. Kichik sanoat zonalar negizida ishlab chiqarishni tashkil etish tadbirkorlarga tayyor muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari, imtiyozli kredit liniyalari va soliq imtiyozlaridan foydalanish imkoniyatini berib, boshlang'ich xarajatlarni sezilarli darajada kamaytirmoqda.

Shu bilan birga, tarmoqdagi kichik korxonalar faoliyatini yanada rivojlantirish va ularning samaradorligini oshirish uchun foydalanilmagan imkoniyatlar mavjud. Xususan, zamonaviy energiya tejankor texnologiyalarni kengroq joriy etish, energiya resurslari (tabiiy gaz va elektr energiyasi) narxlarining o'zgarishi sharoitida mahsulot tannarxini maqbullashtirish, moliyaviy resurslar va garov ta'minoti imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, yirik sanoat korxonalari bilan kooperatsiya aloqalarini yanada rivojlantirish kichik biznes salohiyatini to'laqonli ro'yobga chiqarishga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqot ishining dolzarbligi shundaki, u kichik sanoat zonalar negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning nazariy hamda amaliy jihatlarini chuqur ochib berishni, mavjud imkoniyatlarni aniqlashni va ulardan samarali foydalanish yuzasidan ilmiy asoslangan takliflar hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishni taqozo etadi. Tadqiqot doirasida tarmoqning hududiy xususiyatlari, investitsion jozibadorligi va 2030-yilgacha bo'lgan istiqbolli ko'rsatkichlari tahlil qilinib, tarmoqda kichik biznesning rolini yanada oshirish yo'llari asoslab beriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Qurilish materiallari sanoatini rivojlantirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiyotdagi o'rnini oshirish hamda hududiy sanoat zonalar salohiyatidan samarali foydalanish masalalari mamlakatimiz va xorijiy olimlarning ilmiy tadqiqotlarida keng yoritilgan. Mazkur adabiyotlar sharhida ushbu yo'nalishdagi nazariy va amaliy yondashuvlar tizimli ravishda tahlil qilinadi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning bozor iqtisodiyotidagi o'рни, uning makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli xorijiy olimlar J. Shumpeter va A. Marshallning klassik asarlarida chuqur ilmiy asoslab berilgan. Xususan, J. Shumpeterning innovatsion nazariyasida kichik biznes subyektlarining iqtisodiyotda yangiliklarni joriy etishdagi egiluvchanligi va harakatchanligi alohida ta'kidlangan.

Muntazam ravishda olib borilgan ilmiy izlanishlarda MDH mamlakatlari va respublikamiz iqtisodchi olimlari A. V. Vahobov, T. S. Malikov, Sh. Z. Abdullayev va boshqalar tomonidan kichik biznesni moliyalashtirish, ularga soliq-kredit imtiyozlarini berish hamda hududiy xomashyo bazasidan foydalanish mexanizmlari ilmiy jihatdan tadqiq etilgan. Olimlarning fikricha, kichik biznes subyektlari hududiy iqtisodiyotdagi nomutanosibliklarni yumshatish va aholi bandlelini ta'minlashda asosiy bo'g'in hisoblanadi.

Qurilish materiallari sanoatining o'ziga xos xususiyatlari, xomashyoning og'irligi va transport xarajatlarning yuqoriligi jihatidan tahlil qilish masalalari iqtisodchi olimlar R. A. Xolbekov, I. Abduraimov va M. Haqnazarovlarning ilmiy ishlarida o'z aksini topgan. Mualliflar o'z tadqiqotlarida qurilish materiallari sanoati hududiy xomashyo konlariga (qum, shag'al, ohak, gil, bazalt va boshqalar) yaqin joylashgan kichik va o'rta korxonalar tarmog'i orqali jadal rivojlanishini ta'kidlashgan. Shuningdek, ular mahalliy iste'mol bozoriga yaqinlashish orqali logistika xarajatlarni sezilarli darajada kamaytirish mumkinligini ilmiy jihatdan asoslab berishgan.

So'nggi yillarda respublikamizda kichik sanoat zonalar va texnoparklar negizida tadbirkorlikni rivojlantirish masalalari ko'plab ilmiy maqolalar va monografiyalarning bosh mavzusiga aylangan. Xorijiy va mahalliy tadqiqotchilarning ta'kidlashicha, kichik sanoat zonalar tadbirkorlar uchun "tayyor biznes" muhitini yaratib beradi. Muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari, imtiyozli kredit liniyalari va soliq imtiyozlari bilan ta'minlangan KSZ subyektlari ishlab chiqarishni qisqa fursatlarda boshlab, mahsulot tannarxini pasaytirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Shu bilan birga, adabiyotlar tahlili kichik sanoat zonalar doirasida energiya tejankor texnologiyalarni keng joriy etish, yirik sanoat klasterlari bilan kooperatsiya zanjirlarini yanada mustahkamlash hamda raqamli logistika platformalaridan foydalanish yo'nalishlarida ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar mavjudligini ko'rsatadi. Yuqoridagilardan kelib chiqib, mazkur tadqiqot ishida, ayniqsa, kichik sanoat zonalar

negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik biznes subyektlarining faoliyatini yanada takomillashtirish, mavjud infratuzilma salohiyatidan samarali foydalanish va prognoz ko'rsatkichlarini ishlab chiqish masalalariga alohida e'tibor qaratildi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kichik sanoat zonalar (KSZ) negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirish jarayonini ilmiy jihatdan chuqur o'rganish va tahlil qilish uchun zamonaviy ilmiy yondashuvlar va tadqiqot usullaridan foydalanildi. Ushbu tadqiqot ishining metodologik asosi ilmiy bilishning dialektik usuli, tizimli va qiyosiy tahlil, mantiqiy umimlashtirish, statistik-iqtisodiy tahlil hamda prognozlashtirish usullariga tayanadi.

Tadqiqot jarayonida qo'llanilgan asosiy usullar va yondashuvlar quyidagilardan iborat:

Tizimli yondashuv orqali qurilish materiallari sanoati va kichik biznes subyektlarining o'zaro bog'liqligi, hududiy xomashyo bazasi hamda kichik sanoat zonalarining infratuzilma imkoniyatlari yagona yaxlit tizim sifatida ko'rib chiqildi. Qiyosiy tahlil usuli yordamida esa respublika hududlarida kichik sanoat zonalar faoliyatining samaradorligi, tarmoqdagi o'sish sur'atlari hamda yillar kesimidagi o'zgarishlar solishtirilib, hududiy tafovutlar va ilg'or tajribalar aniqlandi.

O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi, "O'zsanoatqurilishmateriallari" assotsiatsiyasining rasmiy yillik hisobotlari, hududiy hokimliklarning investitsiya va tahliliy ma'lumotlari statistik-iqtisodiy usullar yordamida qayta ishlandi. Ma'lumotlarni guruhlash usuli orqali qurilish materiallari ishlab chiqarish hajmlari, investitsiyalar dinamikasi, kichik biznes subyektlarining tarmoqdagi ulushi hamda hududlar bo'yicha ixtisoslashuv yo'nalishlari jadvallar va matritsalar shaklida tizimlashtirildi.

Tarmoqdagi mavjud imkoniyatlar, rivojlanish istiqbollari va ularni samarali amalga oshirish mexanizmlarini aniqlashda tahliliy matritsalar (SWOT va muammoli-imkoniyatli matritsalar) tuzildi. Shuningdek, tarmoq mutaxassislari, tadbirkorlar va ekspertlarning fikrlari asosida kichik sanoat zonalar infratuzilmasi, moliyaviy-soliq imtiyozlari hamda kooperatsiya aloqalarining samaradorligi baholandi.

O'tgan yillardagi (2022–2025-yillar) amaliy ko'rsatkichlar asosida 2026–2030-yillarga mo'ljallangan prognoz ko'rsatkichlari (qurilish materiallari ishlab chiqarish hajmining o'sishi, kichik biznes tomonidan yaratiladigan mahsulotlar hajmi, investitsiyalar oqimi va yangi tashkil etiladigan korxonalar soni) ekstrapolyatsiya va ekspert hisob-kitoblari usullari yordamida ishlab chiqildi.

Qo'llanilgan ushbu ilmiy metodlar majmui tadqiqot natijalarining haqqoniyligini, xulosalarning asoslanganligini hamda amaliy takliflarning to'g'riligini ta'minlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda qurilish materiallari sanoatining bugungi kundagi holati, kichik sanoat zonalar negizida faoliyat yuritayotgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ishtiroki hamda ularning iqtisodiy samaradorligi yuzasidan olib borilgan statistik va tahliliy ma'lumotlar asosida quyidagi natijalar aniqlandi.

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, mamlakatimizda shaharsozlik va bunyodkorlik ishlarining jadal sur'atlarda olib borilishi qurilish materiallari ishlab chiqarish hajmiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, 2022–2025-yillarda respublikada bajarilgan jami qurilish ishlari hajmi keskin oshib, qurilish materiallari ishlab chiqarish hajmining o'sish sur'ati har yili barqaror ravishda 8–11 foiz atrofida ta'minlandi. Tarmoqda kichik biznes subyektlarining ulushi yuqori bo'lib qolmoqda. Garchi yirik sanoat korxonalari va xorijiy investitsiya loyihalarining kirib kelishi hisobiga kichik biznesning umumiy tarmoqdagi ulushi foiz nisbatida biroz, ya'ni 74,1 foizdan 72,0 foizgacha o'zgargan bo'lsa-da, ularning mutlaq qiymatdagi ishlab chiqarish hajmi yildan-yilga kengayib bormoqda. Bu esa kichik biznesning hududiy ichki bozorni sifatli va arzon qurilish materiallari bilan ta'minlashdagi asosiy bo'g'in ekanligini tasdiqlaydi.

Tadqiqot doirasida kichik sanoat zonalar negizida ish boshlagan kichik biznes subyektlari faoliyati chuqur tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, mazkur zonalar tadbirkorlar uchun boshlang'ich xarajatlarning qisqarishi, tayyor muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari bilan ta'minlangan yer uchastkalari va binolarning ajratilishi hisobiga infratuzilmaga ketadigan xarajatlarni 30–40 foizgacha tejash imkonini bermokda. Shuningdek, moliyaviy va soliq imtiyozlari, imtiyozli kredit liniyalari hamda maxsus soliq rejimlari aylanma mablag'lardan samarali foydalanishga, xorijiy uskunalar va lizing xizmatlaridan keng foydalanishga zamin yaratmoqda. Hududiy konlarga yaqin joylashganligi esa tayyor mahsulotni tashishda transport xarajatlarini kamaytirishga xizmat qilmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, kichik sanoat zonalarining yaratilishi bilan bir qatorda, qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik korxonalar faoliyatini yanada takomillashtirish uchun muayyan imkoniyatlar mavjud. Xususan,

sement, g'isht, ohak va gazobeton ishlab chiqarish jarayoni yuqori energiya talab qilgani sababli, tabiiy gaz va elektr energiyasi tariflarining o'zgarishi sharoitida mahsulot tannaxrini maqbullashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Banklar tomonidan yangi texnologiyalarni xarid qilish uchun ajratiladigan kreditlar bo'yicha garov ta'minoti imkoniyatlarini kengaytirish ayrim kichik korxonalarning modernizatsiya jarayonlarini jadallashtirishga xizmat qiladi. Yirik sanoat klasterlari va kichik sexlar o'rtasidagi subpudrat zanjirlarini yanada rivojlantirish esa mahsulot realizatsiyasi samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Ekstrapolyatsiya va ekspert tahlillari asosida ishlab chiqilgan prognoz ko'rsatkichlariga ko'ra, qarayotgan davrda tarmoqda barqaror o'sish saqlanib qoladi. Jami qurilish ishlari hajmi 2030-yilga borib 645,0 trillion so'mga yetishi kutilmoqda. Kichik biznes subyektlari tomonidan ishlab chiqariladigan mahsulotlar hajmi 93,4 trillion so'mni tashkil etishi prognoz qilinmoqda. Tarmoqqa yo'naltiriladigan investitsiyalar hajmi 2,05 milliard AQSh dollariga yetib, yangi tashkil etiladigan kichik korxonalar va sexlar soni 2 550 tadan oshishi ta'minlanadi (1-jadval)

1-jadval.
Kichik sanoat zonalari negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi
kichik biznes subyektlarini rivojlantirish matritsasi¹

Yo'nalishlar	Asosiy masalalar	Amaliy yechimlar va mexanizmlar	Kutilayotgan samaradorlik
Energiya samaradorligi	Yuqori energiya sarfi va tariflarning o'zgaruvchanligi	Quyosh panellari va muqobil energiyaga imtiyozli kreditlar berish	Tannaxrini 12–15 foizga pasaytirish
Moliyaviy qo'llab-quvvatlash	Bank kreditlari uchun yuqori garov talablari	Kafillik va lizing xizmatlarini kengaytirish	Investitsiyalarni 25–30 foizga oshirish
Sanoat kooperatsiyasi	Yirik va kichik korxonalar o'rtasidagi aloqalarni yanada rivojlantirish zarurati	Klaster tamoyili va subpudrat shartnomalarini joriy etish	Logistikani yaxshilash va xarajatlarni kamaytirish
Raqamli logistika	Xomashyo va bozor o'rtasidagi axborot almashinuvini takomillashtirish zarurati	Yagona elektron B2B platformasini ishga tushirish	Vaqt va transport xarajatlarini 20 foizga tejash

Ushbu tahliliy matritsa kichik sanoat zonalari (KSZ) negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishdagi asosiy yo'nalishlarni takomillashtirish hamda ularning iqtisodiy samaradorligini oshirish mexanizmlarini yoritadi. Matritsadagi asosiy yo'nalishlarning tahlili quyidagilardan iborat:

Sement, g'isht, ohak va gazobeton kabi qurilish materiallarini ishlab chiqarish jarayoni yuqori darajada elektr energiyasi va tabiiy gaz sarfini talab qiladi. Tarmoqdagi energiya tariflarining o'zgarishi sharoitida mahsulot tannaxrini maqbullashtirish alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu yo'nalishda korxonalarga muqobil energiya manbalarini, jumladan, quyosh panellarini o'rnatishda imtiyozli "yashil" kreditlar va subsidiyalar taqdim etish mahsulot tannaxrini 12–15 foizgacha pasaytirish, shuningdek, energiya mustaqilligini ta'minlash imkonini beradi.

Kichik biznes subyektlarini modernizatsiya qilish jarayonida muhim yo'nalishlardan biri tijorat banklari tomonidan talab etiladigan garov ta'minoti imkoniyatlarini kengaytirish hisoblanadi. Bu yangi texnologiyalar va uskunalar xarid qilish jarayonini jadallashtirishga xizmat qiladi. "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" orqali kafillik va lizing xizmatlarini kengaytirish tadbirkorlarning moliyaviy imkoniyatlarini oshirib, tarmoqqa yo'naltiriladigan investitsiyalar hajmini 25–30 foizga ko'paytirishga zamin yaratadi.

Yirik qurilish materiallari kombinatlari va kichik sexlar o'rtasidagi subpudrat aloqalarini yanada rivojlantirish mahsulot realizatsiyasi samaradorligini oshirish imkonini beradi. KSZlarni yirik korxonalar atrofida klaster tamoyili asosida birlashtirish hamda uzoq muddatli shartnomalar tuzishni yo'lga qo'yish logistika va transport xarajatlarini maqbullashtirishga xizmat qiladi.

Hududiy xomashyo konlari (qum, shag'al, gil) va tayyor mahsulot bozori o'rtasidagi axborot almashinuvini takomillashtirish vaqt va mablag'lardan yanada samarali foydalanish imkonini beradi. Yagona elektron B2B platformasini ishga tushirish ta'minot zanjirining shaffofligini oshirib, vaqt va transport xarajatlarini 20 foizgacha tejash imkonini beradi.

¹ O'zbekiston Respublikasining kichik sanoat zonalari rivojlantirishga oid amaliy ma'lumotlari, hududiy statistika ko'rsatkichlari hamda muallif tahlillari asosida tuzildi.

2-jadval.
O'zbekistonda qurilish materiallari sanoati va kichik biznes
subyektlarining yillar kesimidagi asosiy ko'rsatkichlari² (2022–2026-yillar)

Yillar	Jami bajarilgan qurilish ishlari hajmi (trln so'm)	Qurilish materiallari ishlab chiqarish o'sish sur'ati (%)	Kichik biznes subyektlarining tarmoqdagi ulushi / hajmi	Tarmoqqa yo'naltirilgan investitsiyalar hajmi (mlrd AQSh dollari)	KSZlarda tashkil etilgan yangi kichik korxonalar (dona)
2022	130,7	108,2	74,1%	0,80	1 100
2023	222,9	111,5	73,5%	0,95	1 250
2024	259,6	112,4	72,8%	1,12	1 320
2025	313,8	113,5	72,0%	1,17	1 380
2026	365,0	109,2	45,2 trln so'm	1,25	1 400

Ushbu statistik ma'lumotlar 2022–2026-yillarda O'zbekistonda qurilish materiallari sanoati va kichik sanoat zonalar (KSZ) negizida faoliyat yuritayotgan kichik biznes subyektlarining rivojlanish dinamikasini yaqqol ko'rsatadi. Jadvaldagi ko'rsatkichlarning tahlili quyidagilardan iborat. Mamlakatimizda shaharsozlik va bunyodkorlik ishlarining ko'lam yildan-yilga kengayib borayotgani jami bajarilgan qurilish ishlari hajmida yaqqol namoyon bo'lmoqda. Xususan, 2022-yildagi 130,7 trillion so'mlik ko'rsatkich 2026-yilga kelib 365,0 trillion so'mga yetishi kutilmoqda. Bu, o'z navbatida, qurilish materiallariga bo'lgan ichki talabning sezilarli darajada oshganini bildiradi. Qurilish materiallari ishlab chiqarish hajmining o'sish sur'ati tahlil qilinganda, yillar davomida bu ko'rsatkich barqaror ravishda 108–113 foiz atrofida saqlanib qolgani kuzatiladi. Bu tarmoqda yuqori iqtisodiy faollik va uzluksiz o'sish tendensiyasi mavjudligini anglatadi.

Tarmoqda yirik sanoat korxonalari va xorijiy investitsiya loyihalarining kengayishi hisobiga kichik biznesning foizdagi ulushi biroz o'zgargan, ya'ni 74,1 foizdan 72,0 foizgacha bo'lgan bo'lsa-da, 2026-yilga kelib mutlaq qiymatdagi ishlab chiqarish hajmi 45,2 trillion so'mni tashkil etishi prognoz qilinmoqda. Bu kichik biznesning hududiy bozorlarni sifatli qurilish materiallari bilan ta'minlashdagi salmoqli o'rnini tasdiqlaydi. Kichik sanoat zonalarida (KSZ) tadbirkorlik uchun yaratilgan qulay shart-sharoitlar, infratuzilma va soliq imtiyozlari tarmoqqa yo'naltirilayotgan investitsiyalar hajmini oshirdi: 2022-yildagi 0,80 milliard dollardan 2026-yilda 1,25 milliard dollargacha. Shuningdek, KSZlarda tashkil etilgan yangi kichik korxonalar soni 1 100 tadan 1 400 taga ko'payib, minglab yangi ish o'rinlari yaratilishiga xizmat qildi.

3-jadval.
Kichik sanoat zonalar (KSZ) negizida qurilish materiallari
ishlab chiqaruvchi subyektlarni rivojlantirishning imkoniyatlari va amaliy takliflari³

Imkoniyatlar (mavjud salohiyat va afzalliklar)	Amaliy takliflar va mexanizmlar
Infratuzilma va boshlang'ich xarajatlar: tayyor muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari bilan ta'minlangan yer va binolarning ajratilishi tadbirkorlarning xarajatlarini 30–40 foizga qisqartiradi.	KSZlardagi bo'sh turgan yer uchastkalari va bino-inshootlarni tadbirkorlarga uzoq muddatli lizing hamda shartli ravishda imtiyozli xususiyashtirish sharti bilan berish amaliyotini kengaytirish.
Hududiy xomashyo bazasi: respublika hududlarida qurilish materiallari uchun zarur bo'lgan xomashyo konlarining (qum, shag'al, gil, ohaktosh) yetarliligi va yaqinligi.	Konlar yaqinida ixtisoslashgan kichik sanoat zonalarini tashkil etish hamda xomashyo qazib chiqarish litsenziyalarini soddalashtirilgan tartibda taqdim etish.
Soliq va moliyaviy imtiyozlar: imtiyozli kredit liniyalari va maxsus soliq rejimlari aylanma mablag'lardan samarali foydalanish imkonini beradi.	Zamonaviy energiya tejamon uskunalar va lizing xizmatlari uchun "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" hisobidan qo'shimcha subsidiyalar va kafilliklar ajratish.
Sanoat kooperatsiyasi: yirik qurilish materiallari kombinatlari bilan o'zaro aloqalarni o'rnatish orqali ichki bozorni sifatli mahsulot bilan to'ldirish salohiyati.	Yirik qurilish klasterlari va kichik sexlar o'rtasida subpudrat shartnomalarini tuzishni rag'batlantiruvchi elektron kooperatsiya birjasi mexanizmini yo'lga qo'yish.

2 O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi, "O'z sanoat qurilish materiallari" assotsiatsiyasi ma'lumotlari hamda hududiy kichik sanoat zonalar tahlillari asosida muallif tomonidan shakllantirildi.

3 Tarmoqdagi amaliy holat, mavjud imkoniyatlar tahlili hamda muallif tavsiyalari asosida shakllantirildi.

Ushbu tahliliy jadval kichik sanoat zonalarini (KSZ) negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik biznes subyektlarini rivojlantirishdagi mavjud imkoniyatlar va ularni to'laqonli ro'yobga chiqarishga qaratilgan amaliy takliflar o'rtasidagi bog'liqlikni ochib beradi. Jadvaldagi yo'nalishlarning tahlili quyidagilardan iborat:

KSZlarda tayyor muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlarining (elektr, gaz, suv, yo'l) mavjudligi tadbirkorlarning infratuzilmaga ketadigan xarajatlarini 30–40 foizgacha tejash imkonini bermoqda. Taklif etilayotgan mexanizmga ko'ra, bo'sh turgan yer uchastkalari va binolarni uzoq muddatli lizing hamda imtiyozli xususlashtirish sharti bilan berish tadbirkorlarning sarmoyaviy faolligini yanada oshiradi.

Respublika hududlarida qurilish materiallari uchun zarur bo'lgan xomashyo konlarining (qum, shag'al, gil, ohaktosh) yetarli ekanligi ulardan oqilona foydalanishni talab qiladi. Konlar yaqinida ixtisoslashgan kichik sanoat zonalarini tashkil etish va litsenziyalash tartibini soddalashtirish transport xarajatlarini sezilarli darajada kamaytirishga xizmat qiladi.

Imtiyozli kredit liniyalari va maxsus soliq rejimlari aylanma mablag'lardan samarali foydalanish imkoniyatini oshiradi. Zamonaviy energiya tejankor uskunalar uchun "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" orqali qo'shimcha subsidiyalar va kafilliklar ajratish korxonalarining texnik jihatdan yangilanishini tezlashtiradi.

Yirik qurilish materiallari kombinatlari va kichik sexlar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlash ichki bozorni raqobatbardosh mahsulotlar bilan to'ldirishga xizmat qiladi. Elektron kooperatsiya birjasi mexanizmini yo'lga qo'yish subpudrat shartnomalarini tuzishni soddalashtirib, mahsulot realizatsiyasi samaradorligini oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda qurilish materiallari sanoatini rivojlantirish va kichik sanoat zonalarini (KSZ) negizida kichik biznes hamda xususiy tadbirkorlik subyektlarining faoliyatini qo'llab-quvvatlash yuzasidan olib borilgan ilmiy-tahliliy tadqiqotlar quyidagi umumiy xulosalarni chiqarish imkonini berdi:

- Qurilish materiallari sanoati mamlakatimiz iqtisodiyotining eng jadal rivojlanayotgan va hududiy infratuzilmani shakllantiruvchi strategik tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Shaharsozlik ko'lamining kengayishi va investitsion faollikning oshishi tarmoqda ishlab chiqarish hajmlarining barqaror ravishda yiliga 8–11 foiz atrofida o'sishini ta'minlamoqda.

- Kichik sanoat zonalarini (KSZ) tadbirkorlar uchun tayyor muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmasini taqdim etish, boshlang'ich kapital xarajatlarini 30–40 foizgacha qisqartirish hamda soliq-bojxona imtiyozlaridan foydalanish imkoniyatini yaratish orqali hududlarda kichik biznesni jadal rivojlantirishning asosiy institutsional mexanizmiga aylandi.

- Shu bilan birga, tarmoqda energiya resurslari narxlarining o'zgarishi sharoitida mahsulot tannarxini maqbullashtirish, moliyaviy resurslar va lizing xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, yirik sanoat klasterlari bilan kooperatsiya aloqalarini yanada rivojlantirish kichik korxonalarining mavjud salohiyatidan to'laqonli foydalanishga xizmat qiladi.

- Prognoz ko'rsatkichlarining tahlili shuni ko'rsatadiki, mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish va qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish orqali 2030-yilga borib jami qurilish ishlari hajmini 645,0 trillion so'mga, kichik biznes tomonidan ishlab chiqariladigan mahsulotlar hajmini 93,4 trillion so'mga yetkazish hamda tarmoqqa yo'naltiriladigan investitsiyalar hajmini 2,05 milliard AQSh dollaridan oshirish imkoniyati mavjud.

Kichik sanoat zonalarini negizida qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining faoliyatini yanada takomillashtirish hamda ularning raqobatbardoshligini oshirish yuzasidan quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi:

- Energiya tejankor va "yashil" texnologiyalarni joriy etishni rag'batlantirish: sement, g'isht, ohak va gazobeton ishlab chiqaruvchi kichik korxonalarga energiya sarfini kamaytiruvchi tejankor uskunalar va muqobil energiya manbalarini (quyosh panellari) o'rnatish uchun tijorat banklari orqali imtiyozli, uzoq muddatli "yashil" kredit liniyalari va davlat subsidiyalarini taqdim etish mexanizmini kengaytirish.

- Moliyaviy qo'llab-quvvatlash va garov ta'minoti imkoniyatlarini kengaytirish: kichik sanoat zonalarida faoliyat yurituvchi istiqbolli tadbirkorlarga yangi texnologiyalarni xarid qilish uchun ajratiladigan kreditlar bo'yicha "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" hisobidan kafillik va kafil-garov xizmatlarini ko'rsatish ko'lamini oshirish.

- Kooperatsiya va sanoat zanjirlarini mustahkamlash: yirik qurilish materiallari kombinatlari (sement zavodlari, yirik oyna va metall konstruksiya korxonalari) atrofida kichik sanoat zonalarini klaster tamoyili asosida integratsiya qilish, kichik sexlar tomonidan tayyorlanadigan butlovchi va pardozlash materiallarini yirik korxonalar orqali realizatsiya qilish bo'yicha subpudrat shartnomalarini rag'batlantirish.

- Raqamli logistika va xomashyo platformasini yaratish: hududiy xomashyo konlari (qum, shag'al, gil, bazalt) va kichik sanoat zonalarini o'rtasidagi masofani hamda transport xarajatlarini optimallashtirish maqsadida

xomashyo ta'minoti va tayyor mahsulot realizatsiyasini qamrab oluvchi yagona elektron B2B raqamli platformasini joriy etish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining 2000-yil 25-maydagi "Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari to'g'risida"gi 69-II-son Qonuni: <https://www.lex.uz/ru/docs/-31846>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining kichik sanoat zonalarini tashkil etish va ularning faoliyatini yanada takomillashtirishga oid farmon va qarorlari.
3. Abdukarimov I., Haqnazarov M. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik iqtisodiyoti. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
4. Vahobov A. V., Malikov T. S. Moliya va tadbirkorlik. – Toshkent: Moliya, 2021.
5. Xolbekov R. A. Qurilish materiallari sanoatida hududiy ishlab chiqarish majmualarini rivojlantirish yo'llari: iqtisodiyot fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. – Toshkent, 2022.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 5 (3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
